

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Департамент освіти і науки, молоді та спорту
Закарпатської обласної державної адміністрації
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Закарпатській області

**Методичні рекомендації щодо вдосконалення
роботи веб-сайтів ПТНЗ**

Ужгород 2013

Методичні рекомендації щодо вдосконалення роботи веб-сайтів ПТНЗ. – Ужгород, 2013. – С. 16

Методичні рекомендації розроблені з метою узагальнення та систематизації основних напрямків роботи при розробці веб-сайтів професійно-технічних навчальних закладів, їх інформаційному наповненні, надання навчальним закладам конкретних порад щодо удосконалення роботи сайтів.

Додатки містять витяги з Положення про Всеукраїнський конкурс веб-сайтів професійно-технічних навчальних закладів, проведений у 2012 році, та список переможців даного конкурсу.

Розробник:

Меєч І.М. – методист НМЦ ПТО у Закарпатській області

Схвалено

Навчально-методичною радою НМЦ ПТО у Закарпатській області
4 березня 2013 року, проткол №1

Зміст

	стор.
Вступ	4
1. Структура веб-сайту.....	5
2. Інформаційне наповнення веб-сайту.....	8
3. Дизайн веб-сайту.....	11
Список використаної літератури.....	13
Додаток 1. Витяги з Положення про Всеукраїнський конкурс веб-сайтів професійно-технічних навчальних закладів.....	14
Додаток 2.Переможці Всеукраїнського конкурсу веб-сайтів професійно-технічних навчальних закладів у 2012 році.....	15

Вступ

За близько 2 десятки років від створення першого веб-сайту (у 1990 році, США) ця послуга набула надзвичайно широкої популярності у всьому світі. Зараз веб-сайт є однією з необхідних візитівок будь-якої установи чи організації.

Поширення веб-сайтів навчальних закладів також є характерною ознакою сучасності. Реклама надання освітніх послуг, знайомство з педагогічним колективом, загалом із життям закладу є можливим і широко доступним саме завдяки мережі Інтернет через власні веб-сайти.

Створення веб-сайту навчального закладу – значна подія, покликана змінити його імідж. Якісний сайт, вміщуючи у собі цікаву, корисну інформацію, є найкращою сучасною візитівкою. Це можливість продемонструвати всім свої досягнення, розмістити актуальну інформацію для зацікавлених осіб (учнів, абітурієнтів, колег із інших навчальних закладів, роботодавців). Це зручний спосіб розповісти про успіхи, висловити вдячність тощо.

На сайті можна розміщувати тексти статей, звіти про проведені заходи (зокрема, фото і відеоматеріали). Усе це буде доступно мільйонам користувачів Інтернету.

Опитування вступників та першокурсників ПТНЗ свідчать, що у великій кількості випадків візуальне уявлення про навчальний заклад молодь отримує через веб-сайт, хоча перші дані про обраний навчальний заклад потенційний вступник отримує, як правило, через друзів чи знайомих. У результаті вдало підібраних профорієнтаційних матеріалів абітурієнт отримує загальне уявлення про навчальний заклад, інформацію про професії, терміни навчання, знайомиться з педагогічним та учнівським колективом, умовами навчання та проживання в гуртожитку.

Батьки вступників та учнів також знайдуть на сайтах корисну для себе інформацію. Адже сайт і є обличчям закладу, в якому їхні діти здобувають освіту, професію, проводять частину вільного часу.

Для педагогічних працівників сайт – майданчик обміну досвідом, зав'язування контактів зі своїми колегами з інших навчальних закладів та освітніх установ, можливість представити власні напрацювання та оцінити доробки колег.

Веб-сайти ПТНЗ також є інструментом для залучення до співпраці роботодавців. У сучасному ринковому середовищі сторінки сайтів можуть стати засобом реклами комерційних послуг ПТНЗ, маркетингу їхньої продукції.

1. Структура веб-сайту

Якими є основні моменти у створенні і функціонуванні веб-сайтів?

Веб-сайт (з англ. – павутина, мережа і місце, дослівно „місце в мережі”) – сукупність веб-сторінок певної тематики, збережених на одному сервері, із системою навігації, що дає можливість переміщуватись між ними за допомогою гіперпосилань.

Для розміщення веб-сайтів в Інтернет-мережі використовують **хостинги**. Хостинг (з англ. host – господар) – послуга, що надає дисковий простір для розміщення даних на сервері. Раніше кожний сайт зберігався на своєму власному сервері, але з розвитком Інтернету з'явилося поняття віртуального хостингу – розміщення великої кількості сайтів. Зараз сервер для збереження лише одного сайту називають виділеним. Веб-сайт може бути розміщений і на кількох хостингах (наприклад, **портал** – з англ. – головний вхід – сайт в комп'ютерній мережі, що надає різноманітні інтерактивні сервіси з метою залучення більшої кількості користувачів).

За умовами надання хостинг часто розділяється на платний і безкоштовний. Недоліками безкоштовних хостингів є обмежений дисковий простір, невелика пропускна здатність Інтернет-каналу (низька швидкість загрузки сайту), відсутність або обмежена функціональність серверних технологій. Саме тому безкоштовний хостинг використовується, в основному, для аматорських, непрофесійних сайтів. Веб-сайти, розміщені на безкоштовних хостингах, часто загрузжені різного роду рекламою.

Сайт, що представляє окрему організацію, називається корпоративним чи **офіційним сайтом** організації. До офіційного сайту пред'являються жорсткіші вимоги у частині інформаційного вмісту, графічного дизайну, навігації, хостингу.

При всій різноманітності основні складові веб-сайтів загалом ідентичні:

- Заставка.
- Головна сторінка.
- Новини.
- Розділ 1, сторінка 1, сторінка 2.
- Розділ 2, сторінка 1, сторінка 2.
- .....
- Відомості про розробників.
- Контактні дані.
- Карта сайту.

Крім того, офіційний сайт може включати і наступні розділи:

- Нормативні документи.
- Напрями діяльності.
- Структура установи.
- Кадровий склад.
- Контактна інформація (список відповідальних осіб, їх посади, координати і години прийому) та інші.

Заставка – невелика веб-сторінка, що з’являється на екрані, як тільки користувач набирає „домашню” адресу сайту, перед його головною сторінкою. Заставка – необов’язковий елемент, у більшості випадків користувач не чекає завантаження заставки і переходить далі.

Головна сторінка відображається, коли користувач набирає „домашню” адресу сайту за відсутності заставки. Вона містить коротку вступну інформацію про сайт, новини (необов’язково) і набір гіперпосилань, що ведуть на інші сторінки сайту. Також на головній сторінці розміщуються відомості про розробників і їх права, дані про контакт з розробниками та іншими особами і організаціями, згаданими на сайті, анонси подій.

Головна сторінка – обов’язковий елемент будь-якого сайту. Як правило, головну сторінку прагнуть робити не дуже великою, щоб відвідувач не пішов з сайту, не дочекавшись її завантаження.

Новини сайту часто розміщуються на окремій сторінці. Вони є хронологічним списком всіх доповнень і оновлень, зроблених на сайті. Як правило, виводяться тільки новини за деякий період (місяць, квартал, рік, залежно від того, наскільки часто оновлюється сайт). Для доступу до старіших новин передбачається так званий архів новин, на який веде спеціальне гіперпосилання.

Іноді новини розміщують на головній сторінці, у цьому випадку відвідувач сайту відразу бачить, що на ньому змінилося. Але не варто „переборщувати” з об’ємом головної сторінки, а новини часто займають багато місця. Якщо ж новини сайту розміщені на окремій сторінці, яким-небудь чином необхідно виділити гіперпосилання, що веде на цю сторінку.

Корисний вміст сайту – це та інформація, заради якої він був створений. Структурується вона так само, як і тексти в книзі: окремі тези, присвячені якій-небудь темі, об’єднуються в підрозділи, а вони у свою чергу – в крупніші одиниці, розділи. Таким чином, відвідувач сайту зможе знайти потрібну інформацію, рухаючись по розділах, поки не знайде необхідну інформацію.

Відомості про розробників можуть розміщуватися як на окремій сторінці, так і в особливому розділі головної. Якщо розробників небагато (або один), переважніший другий варіант: відомості про них розміщуються в самому низу головної сторінки, поряд з відомостями про авторські права. Якщо ж розробників багато або відомості про них достатньо об’ємні, краще помістити їх на окрему сторінку.

Обов’язково при цьому вказують адресу електронної пошти, за якою відвідувач сайту зможе написати про проблеми, з якими він зіткнувся (файли, що не завантажуються, „порожні” зображення, „обірвані” посилання, помилки в тексті і т.п.).

Іноді на сторінці разом з рештою даних також розміщуються фотографії розробників.

Карта сайту – це сторінка, на якій зображена вся логічна структура сайту. Карта сайту служить для того, щоб відвідувач, який точно знає, що

йому потрібно, міг відразу дістатися до необхідної інформації. Карта розміщується на всіх достатньо великих сайтах.

На сайтах навчальних закладів для зручності оперативного обміну інформацією створюють популярні у молодіжному середовищі форуми, блоги, гостьові книги тощо.

Розділ „**Нормативні документи**” включає ті нормативно-правові акти, до яких під час роботи звертаються працівники установи. Для ПТНЗ – це ті документи, що відповідають напрямку освіти, і, зокрема, професійно-технічної освіти (Закони про освіту, професійно-технічну освіту і т.д.).

Інші розділи, які рекомендується включати до веб-сайтів офіційних установ, зокрема, закладів профтехосвіти:

- **Напрями діяльності:** опис напрямів підготовки, перелік професій, за якими здійснюється підготовка і т.п.;
- **Структура установи;**
- **Кадровий склад:** може називатися „Педігогічний колектив”, „Про колектив” і т.п., включає дані про педагогічних працівників, керівників, а також фотографії;
- **Контактна інформація** (список відповідальних осіб, їх посади, координати і години прийому) та інші.

Детальніше про розділи веб-сайтів ПТНЗ та їхнє інформаційне наповнення – далі.

2. Інформаційне наповнення веб-сайту

Протягом усіх етапів роботи над веб-сайтом особлива увага звертається на його зміст чи **контент** (з англ. – наповнення), що однією з найбільш важливих показників функціонування сайту. Коли на сайті відсутня корисна інформація, здатна зацікавити певне коло людей, можна порушувати питання про доцільність існування сайту.

Вивчаючи питання функціонування та інформаційного наповнення веб-сайтів професійно-технічних навчальних закладів можна зробити висновки щодо контенту даних ресурсів. Потенційній аудиторії користувачів веб-сайтів ПТНЗ необхідна інформація наступного змісту, тобто така, яка з усіх сторін може характеризувати діяльність навчального закладу:

- дані про заклад, історія його створення;
- напрямки підготовки, професії;
- педагогічний колектив, у тому числі керівний склад;
- методична робота;
- виховна робота, зокрема – гурткова діяльність;
- міжнародна співпраця (за наявності);
- послуги, що надає навчальний заклад, зокрема, через виробничу діяльність;
- учнівське самоврядування;
- робота приймальної комісії;
- розклад занять, оголошення загальноучилищного (загальноліцейного) характеру тощо.

Найчастіше інформація оновлюється у розділі „Новини”. Лаконічність і доступність – головні принципи щодо матеріалів у даному розділі. Для оптимального сприйняття новин у більшості випадків вони доповнюються фотоматеріалами. Однак, тут часто зустрічаються типові помилки:

- непропорційно велика кількість фотографій відповідно до тексту;
- малі за розміром фотографії, без можливості збільшення;
- фотографії не супроводжуються підписами, при тому, що в тексті дане зображення не описується.

На сайтах ПТНЗ розділи, що містять дані про напрямки підготовки, професії, педагогічний колектив, методичну та виховну роботу у більшості випадків наповнені матеріалами, змістовні, доповнені фотографіями. Однак, оновлення інформації на сторінках часто нерегулярне, матеріали застарілі.

Надзвичайно рідко висвітлюється інформація про послуги, що надає навчальний заклад, зокрема, через виробничу діяльність. У час ринкових перетворень ПТНЗ повинен вміти себе представити і як сворідну бізнесову структуру, рекламувати свою діяльність.

Також недостатньо висвітлюються теми, що відображають співпрацю з роботодавцями ПТНЗ. У окремому розділі можна розміщувати назви підприємств, з якими співпрацює ПТНЗ, де учні проходять виробничу

практику, а згодом і мають можливість працевлаштуватися. Тут можна додати і фотоматеріали.

Для залучення ширшого кола відвідувачів та надання можливості більше висвітлювати інформацію про професійну діяльність педагогічних працівників на сайтах рекомендується розміщувати матеріали про підготовку до атестації викладачів та майстрів виробничого навчання.

Зокрема, цікавою і корисною є практика розробки і розміщення у розділах „Методична робота”, „Атестація” окремих веб-сторінок педагогічних працівників. Із матеріалів даних активних веб-сторінок можна дізнатися про професійні творчі досягнення педагога під час підготовки до проходження атестації.

Як правило, авторами матеріалів, розміщених на веб-сайтах професійно-технічних навчальних закладів є 1-2 особи з числа методистів, в окремих випадках – також заступників директора. Позитивом, у цьому випадку, є єдиний стиль викладу інформації. Однак, це також може викликати і негативні моменти, коли зміст стає однотипним, неясним, повторюючимся.

Дуже рідко авторами матеріалів є учні. Але ж аудиторія користувачів складається переважно з них, і їхні інтереси можуть озвучити саме вони.

Головна рекомендація щодо роботи з контентом: у жодному разі не можна просто копіювати вміст з інших веб-сайтів, інакше сторінки вашого веб-сайту потраплять під різні фільтри пошукових систем. А якщо на інтернет-ресурсі буде занадто багато скопійованого контенту, тоді **бан** (із англ. забороняти, оголошувати поза законом – позбавлення або обмеження якихось прав користувача) веб-сайту забезпечений.

Для перевірки унікальності тексту статей використовують спеціальні програми (наприклад, Advego Plagiatus, www.advego.ru)

За періодичністю оновлення матеріали, що розміщуються на веб-сайті, поділяються на три категорії:

- 1) статичні;
- 2) динамічні;
- 3) потокові.

До **статичних** належать матеріали, які зберігають свою актуальність протягом тривалого часу (наприклад, історія створення ПТНЗ тощо), немає необхідності їх часто оновлювати.

До **динамічних** – матеріали, що актуальні лише протягом кількох місяців (наприклад, інформація про роботу приймальної комісії), вони оновлюються систематично.

До **потоківих** – матеріали, що втрачають актуальність протягом кількох днів. Вони оновлюються регулярно. Саме регулярність оновлення потоківих матеріалів визначає інтерес до інтернет-ресурсу, сприяє зацікавленості відвідувачів.

Із грудня 2009 року начальничо-методичний центр професійно-технічної освіти у Закарпатській області проводить регулярні моніторинги роботи веб-сайтів ПТНЗ області (щоквартально). Одним із головних індикаторів

моніторингів є саме періодичність оновлення потокових матеріалів на веб-сайтах, що розміщуються, як правило, у розділі „Новини” (індикатори „Кількість новин з ... до...”, а також „Дата останньої новини”).

Інформацію на веб-сайті в Україні необхідно подавати українською мовою, а певні розділи – дублювати іншими мовами (переважно російською, англійською). Для цього головна сторінка має мати можливість переключення між цими мовами. Меню переключення мов складається із графічних зображень, а не з текстових надписів. Це дозволяє здійснювати вибір мови у середовищах, де не підтримується потрібне кодування літер, зокрема українських.

Обсяги надання інформації в українському та іншомовному варіантах веб-сторінок можуть не співпадати, тому що веб-сайт призначений одночасно для різних верств користувачів в Україні і за кордоном.

Окремо слід звернути увагу на розміщення на сайті **банерів** (з англ. прапор, транспарант) – рекламного зображення, при натисканні на який відвідувач переходить на інший сайт чи портал. На сайтах ПТНЗ до числа банерів необхідно включати:

- Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
- Департаменту професійно-технічної освіти.
- Інституту інноваційних технологій і змісту освіти.
- Регіональних установ освіти та ін.

Надмірна кількість банерів є недоцільною. Необхідно слідкувати за оновленням банерів при зміні назв установ, зовнішнього вигляду чи адреси їхніх сайтів.

Проведення регулярних моніторингів контенту сайтів професійно-технічних навчальних закладів виявили ряд загальних недоліків, що значно знижують ефективність створюваних інтернет-ресурсів:

- некоректні назви розділів;
- надмірно великий чи, навпаки, малий розмір окремої інформації;
- граматичні помилки.

Крім уже поданих рекомендацій щодо інформативності сайтів, можливі додати наступні:

- особливу увагу звертати на чіткість і послідовність викладення матеріалу, відповідність певному стилю;

- окремі важливі події анонсувати – стисло і лаконічно;
- використовувати принцип „оберненої піраміди”, тобто, спочатку подаються найважливіші відомості, які згодом пояснюють і деталізують.

Ключова інформація має розміщуватись на початку тексту, абзацу, речення. Викладати найважливішу інформацію на початку сторінки;

- продумувати заголовки текстів. Вміло складені заголовки привертають увагу, тож потрібно використовувати їх для досягнення поставлених цілей;

- на сайті завжди необхідно подавати інформацію про дату останніх змін.

3.Дизайн веб-сайту

Одним із найважливіших етапів при створенні сайту є розробка його **його концептуального дизайну**, тобто зовнішнього вигляду. Крім інформаційного наповнення, сайт повинен зацікавити відвідувачів графічними зображеннями, кольоровою гамою, мати відмінну графіку, малюнки повинні бути сконструйовані таким чином, що коли хтось заходить на сайт вперше, одразу бачив її графічний макет.

Основний принцип створення зручного дизайну сайту – принцип функціоналізму, тобто те, що є функціональним, і є красивим.

Згідно з дослідженнями користувач приділяє найбільшу увагу F-подібній області екрану. Тому дуже важливо зосередити основну інформацію на початку сторінки, а також використовувати заголовки, списки, абзаци для виділення важливої інформації та привертання уваги відвідувача сайту.

При дизайні веб-сторінок потрібно враховувати їхні розміри. Більшість веб-сторінок буде відображатись на стандартних моніторах. Тому не варто вибирати надто широкі сторінки.

Варто продумувати і довжину сторінок. Довгі сторінки вимагають більше часу для завантаження, хоча дозволяють при цьому отримати більше інформації. Краще розмістити більшість функціональних елементів в межах видимості першого екрана прокручування. Рекомендована швидкість завантаження однієї сторінки – до 40 сек.

Після того, як вибрано текстові матеріали для розміщення на сторінці, перевірено їх на відповідність зазначеним раніше правилам, підібрано влучні заголовки, варто продумати їхнє візуальне оформлення. Особливу увагу необхідно звернути на шрифти. Не варто використовувати на одному сайті багато різних шрифтів. Незручними для читання є як надто великі, так і малі розміри букв. Треба обережно використовувати курсове і жирне написання літер, без надмірності. Для виділення окремих слів слід користуватися не жирним накресленням, а курсивом – таке оформлення сприяє кращому вигляду тексту.

Красива і приваблива веб-сторінка потребує використання цілісної кольорової схеми оформлення. Щодо застосування кольорів у веб-дизайні можна виділити кілька правил.

1. Використовуйте достатню кількість кольорів. Колір може підкреслити важливість деяких елементів, допомогти їх згрупувати або навпаки — розділити.
2. Розділяючи елементи сторінки, не забувайте про поля між ними. Краще, щоб це вільне місце мало колір фону, і бажано, щоб він був світлим.
3. Краще, коли тіло сторінки є світлим, а текст, відповідно, — темним. Це звичніше і зручніше для очей та мозку. Водночас яскраві кольори незамінні для привертання уваги.
4. Враховуйте поєднання кольорів оформлення сторінки та зображень на ній. Зображення будуть губитись на яскравому тлі.

Не варто допускати використання на невеликому просторі надмірно великої кількості кольорів. Дизайнери зазвичай обирають для оформлення сторінки не більше чотирьох, використовуючи кожен із них для розфарбовування кількох елементів. Надмірна яскравість кольору підкреслює дефекти зображення, низька — знижує чутливість до виявлення малих деталей і контрастів.

Як елемент дизайну, що виділяє сайт, позиціонує навчальний заклад рекомендується розміщувати власний логотип.

При розробці сайту необхідно продумати також такі моменти, як **юзабіліті** (логічність і простота в розташуванні елементів управління) та **крос-браузерність** (властивість сайту відображатися і працювати у всіх популярних браузерах коректно).

Загалом, для веб-сайту, як і для інших дизайнерських проєктів, дуже важливим є стиль, що надає йому власне обличчя та впізнаваність.

Головна порада для всіх, хто працює над розробкою і наповненням веб-сайтів: щоб сайт працював на Вас, необхідно невпинно працювати над ним!

Список використаної літератури:

- Морзе Н.В. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес закладів ПТО. Навчально-методичний посібник. – К.: „Арт Економі”, 2011. – 168 с.
- Савченко І.М., Мірошніченко К.Б. Веб-сайт ПТНЗ як ефективний інструмент інтернет-маркетингу // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4. – С. 9 – 13.
- Дизайн сайту. [Електронний ресурс] <http://webstudio2u.net/ua/design-site/106-what-is-web-design.html>
- Як зробити гарний дизайн сайту? [Електронний ресурс] <http://www.mrweevil.com/design-and-templates/47-yak-zrobyty-harnyi-dyzain-saitu>
- Вострикова А.В. Методика і технологія розробки web-сайту освітнього закладу. [Електронний ресурс] http://bukvar.su/informatika_programmirovanie/172782-Metodika-i-tehnologiya-razrobotki-web-saiyta-obrazovatel-nogo-uchrezhdeniya-na-primere-saiyta-social-no-gumanitarnogo-fakul-teta-BGPU-im-M-Akmully.html
- Етапи створення веб-сайтів. [Електронний ресурс] <http://school.xvatit.com/index.php?title>
- Проектування структури сайту. [Електронний ресурс] victoria.lviv.ua/html/cad/site4.doc

**Витяги з Положення
про Всеукраїнський конкурс веб-сайтів професійно-технічних
навчальних закладів**

(Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
України 22.03.2012 № 331)

Вимоги до веб-сайтів:

- веб-сайт повинен функціонувати за адресою, що вказується;
- бути освітнім веб-сайтом, що забезпечує процес навчання та виховання;
- бути офіційним веб-сайтом, що розміщує офіційну інформацію про ПТНЗ;
- інформація, що розміщена на веб-сайті, повинна відповідати діловому, публіцистичному або науковому стилю мовлення.

Критерії для оцінювання веб-сайтів:

- структура веб-сайту (функціональність, системність, зручність інтерфейсу);
- зміст веб-сайту (підбір матеріалу, інформативність, оновлення інформації, зрозумілість і чіткість інформації, грамотність, наявність відеоматеріалів, кількість відвідувань, кількість завантажень, можливість проведення атестації, можливість вибору мови);
- дизайн веб-сайту (наявність заголовка, чіткість тексту, добір колірної палітри, використання форматування, наявність єдиного стилю оформлення всіх сторінок, відповідність та оптимальність використання графічних елементів змісту сторінки, елементи творчості).

Переможці Всеукраїнського конкурсу веб-сайтів професійно-технічних навчальних закладів у 2012 році

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 5 грудня 2012 року № 1394 „Про підсумки Всеукраїнського конкурсу веб-сайтів професійно-технічних навчальних закладів у 2012 році” затверджено список переможців Конкурсу.

Дипломом I ступеня МОНмолодьспорту нагороджуються:

- Міжрегіональне вище професійне училище зв'язку м. Києва;
- Вище професійне училище № 36 с. Балин Хмельницької області;
- Державний професійно-технічний навчальний заклад „Козятинське міжрегіональне вище професійне училище залізничного транспорту” Вінницької області;
- Ковельський професійний ліцей Волинської області.

Дипломом II ступеня відзначаються:

- Державний професійно-технічний навчальний заклад „Богуславське вище професійне училище сфери послуг” Київської області;
- Державний професійно-технічний навчальний заклад „Дніпродзержинський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів”;
- Державний навчальний заклад „Житомирське вище професійне училище будівництва і дизайну”;
- Державний навчальний заклад „Донецьке міжрегіональне вище професійне училище автосервісу”;
- Кримський республіканський професійно-технічний навчальний заклад „Сімферопольське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму”;
- Державний навчальний заклад „Запорізьке вище професійне училище моди і стилю”;
- Професійний гірничий ліцей м. Комсомольська Полтавської області;
- Вище професійне училище № 7 м. Кременчука Полтавської області.

Дипломом III ступеня нагороджуються:

- Красноградський професійний ліцей Харківської області;
- Державний навчальний заклад „Савранське професійно-технічне аграрне училище” Одеської області;
- Івано-Франківське вище професійне училище готельного сервісу і туризму;
- Люботинський професійний ліцей залізничного транспорту Харківської області;
- Донецький професійний ліцей харчової та переробної промисловості;

- Державний професійно-технічний навчальний заклад „Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування”;
- Херсонський професійний суднобудівний ліцей;
- Томаківський професійний аграрний ліцей Дніпропетровської області;
- Державний навчальний заклад „Кіровоградський професійний ліцей імені Героя Радянського Союзу О.С. Єгорова”;
- Рівненський торгово-професійний ліцей;
- Державний навчальний заклад „Шосткинський центр професійно-технічної освіти” Сумської області;
- Державний навчальний заклад „Монастирищенський професійний ліцей” Черкаської області.